

Internationale handelssamenwerking, een update

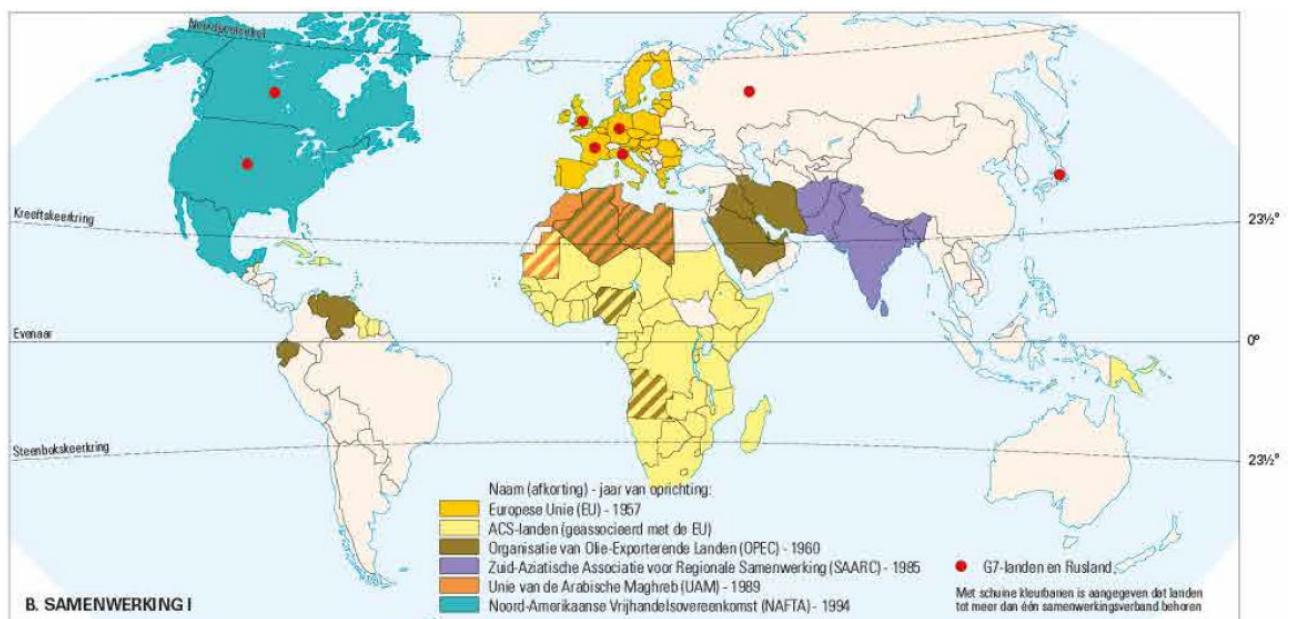
Atlaskaarten zoals 181 B, C en D worden relevant in functie van de nieuwe eindtermen Ruimtelijk bewustzijn van de tweede graad. Daar lezen we onder meer:

“9.1 De leerlingen situeren personen, plaatsen, patronen en processen op relevante ruimtelijke schaalniveaus.

*Conceptuele kennis:

Politiek-, sociaal- en economisch geografische invalshoek: steden, staten, naties, werelddelen, wereldblokken, VN, EU en andere actuele politiek-economische samenwerkingsverbanden (zoals G8, G20, OPEC), BBP, globaliseringsindex, ontwikkelingsgraad, bevolkingsdichtheid, bevolkingsdynamiek (zoals bevolkingsgroei, vergrijzing), landbouwsystemen.”

Het jaar 2020 bracht een aantal belangwekkende nieuwe en gewijzigde internationale handelsakkoorden voort. Een update van de atlaskaarten 181 B en C ‘Aarde Samenwerking’ dient zich aan. Het wordt ook wettelijk aan nieuwe afkortingen zoals RCEP en USMCA.

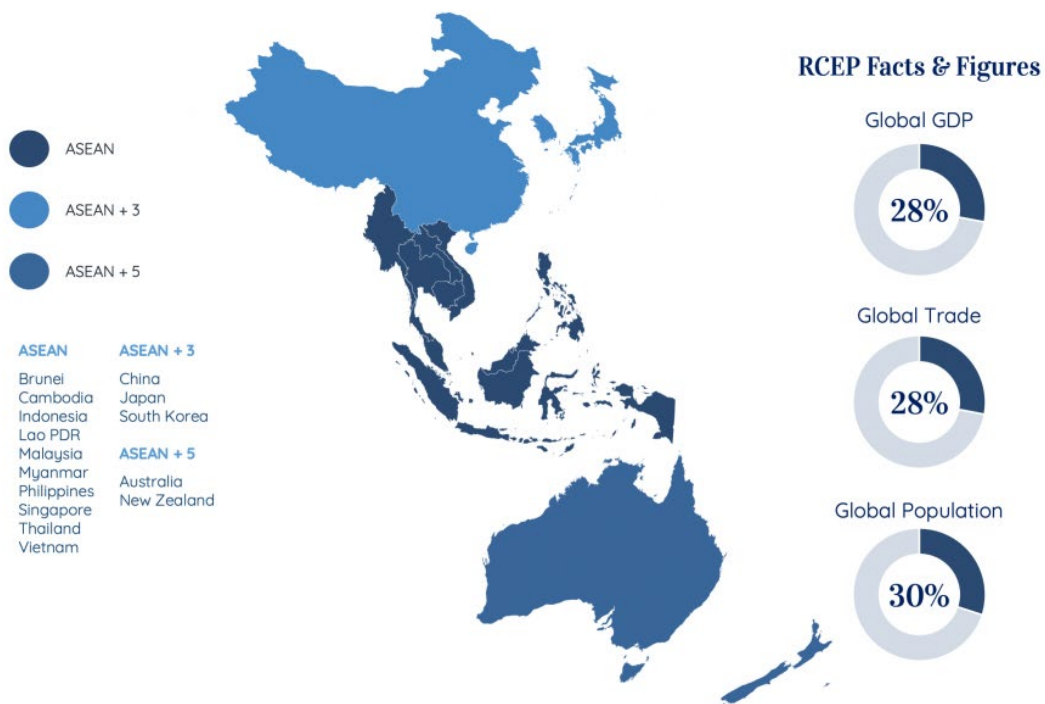

Kaart 181 B Aarde Samenwerking

1 RCEP, een nieuwe gigant

Het meest opzienbarende viel in Oost-Azië en Oceanië te noteren. De vroegere ASEAN landen breiden uit tot het grootste handelsblok ter wereld: het **Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)**. Na acht jaar onderhandelen hebben 15 landen in november 2020 een van 's werelds grootste vrijhandelsovereenkomsten ondertekend. Het Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) omvat de 10 ASEAN-landen (atlaskaart 181 D) en China, Japan, Zuid-Korea, Australië en Nieuw-Zeeland. De handelsovereenkomst heeft betrekking op 2,2 miljard mensen, 28% van het wereld BBP en 28% van de wereldhandel, waarmee RCEP economisch groter zal worden dan de Europese Unie.

Bedoeling van het akkoord is om op termijn een reeks handelstarieven te laten verdwijnen. Er wordt aangenomen dat China, Japan en Zuid-Korea het meest zullen profiteren van het handelsverdrag. Opvallend is dat India zich, één maand voor de ondertekening terugtrok uit het akkoord, uit vrees om overspoeld te worden met goedkope Chinese goederen, waartegen de eigen industrie niet zou kunnen concurreren. Het RCEP staat ook symbool voor de groeiende economische macht van China in Zuidoost-Azië.

Bron: MPA <https://www.mahanakornpartners.com>

Het is duidelijk dat China de rol van de Verenigde Staten als leidende economische wereldmacht hiermee verder vorm geeft. Sinds 1989 bestond al de APEC ([Asia-Pacific Economic Cooperation](#)) van 21 landen die aan de Grote Oceaan grenzen, zoals atlaskaart 181 C toont. In diezelfde regio werd onder president Obama onderhandeld over TPP ([Trans Pacific Partnership](#)). Nadat president Trump de onderhandelingen over TPP in 2017 opblies, maakte hij in de Oost-Pacifische regio de weg vrij voor de centrale rol van China in RCEP.

Nadere informatie over het belang van RCEP:

- <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/11/15/aziatische-landen-ondertekenen-rcep-het-grootste-vrijhandelsakk/>
- <https://asiaperspective.net/2020/11/17/asia-pacific-nations-form-worlds-largest-trading-pact/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Regional_Comprehensive_Economic_Partnership

2 Nieuwe zijderoute

In deze context van Chinese economische expansiedrift dient het **Belt and Road Initiative**, ook wel de Nieuwe Zijderoute genoemd, vermeld worden. Dit project verwijst naar de Chinese ontwikkelingsstrategie gericht op samenwerking tussen landen via nieuwe infrastructuur in Afrika en Eurazië. De Nieuwe Zijderoute bestaat uit een netwerk voor wegvervoer, spoorvervoer en scheepvaart. Via dit project wil de Chinese overheid haar handelsnetwerk en geopolitieke invloedssfeer uitbreiden. Er zijn 68 landen betrokken bij het project, die meer dan 60% van de wereldbevolking omvatten.

Bron: <https://www.herbertsmithfreehills.com/latest-thinking/chinas-belt-and-road-initiative-projects-pave-the-way>

[China bouwt in Europa](#) naarstig aan deze nieuw handelsroute met bruggenhoofd in Servië. Dat een belangrijk handelsknooppunt voor West-Europa in Duitsland ligt, kun je nalezen op mo.be: [‘Duisburg evolueert van arme industriestad tot eindhalte van de Nieuwe Zijderoute’](#).

En op zaterdag 12 mei 2018 kwam na 16 dagen en 11.000 km verder de eerste zijderoutetrein met 34 containers aan in de haven van Antwerpen.

Bron: portofantwerp.com: <https://www.portofantwerp.com/nl/news/eerste-zijderoutetrein-komt-aan-haven-van-antwerpen>

3 USMCA vervangt NAFTA

De North American Free Trade Agreement (NAFTA), de vrijhandelszone die de Verenigde Staten, Canada en Mexico omvatte, onder druk van president Trump, vanaf 1 juli 2020 vervangen door de US-Mexico-Canada Agreement (**USMCA**). Het nieuwe akkoord biedt onder meer de Verenigde Staten meer bescherming tegen import van zuivel-, eieren- en pluimvee, stimuleert de binnenlandse productie van auto's en vrachtwagens door een quotum op de invoer van de Canadese en Mexicaanse auto's, verhoogt de milieu- en arbeidsvoorschriften in Mexico en biedt betere bescherming van intellectueel eigendom.

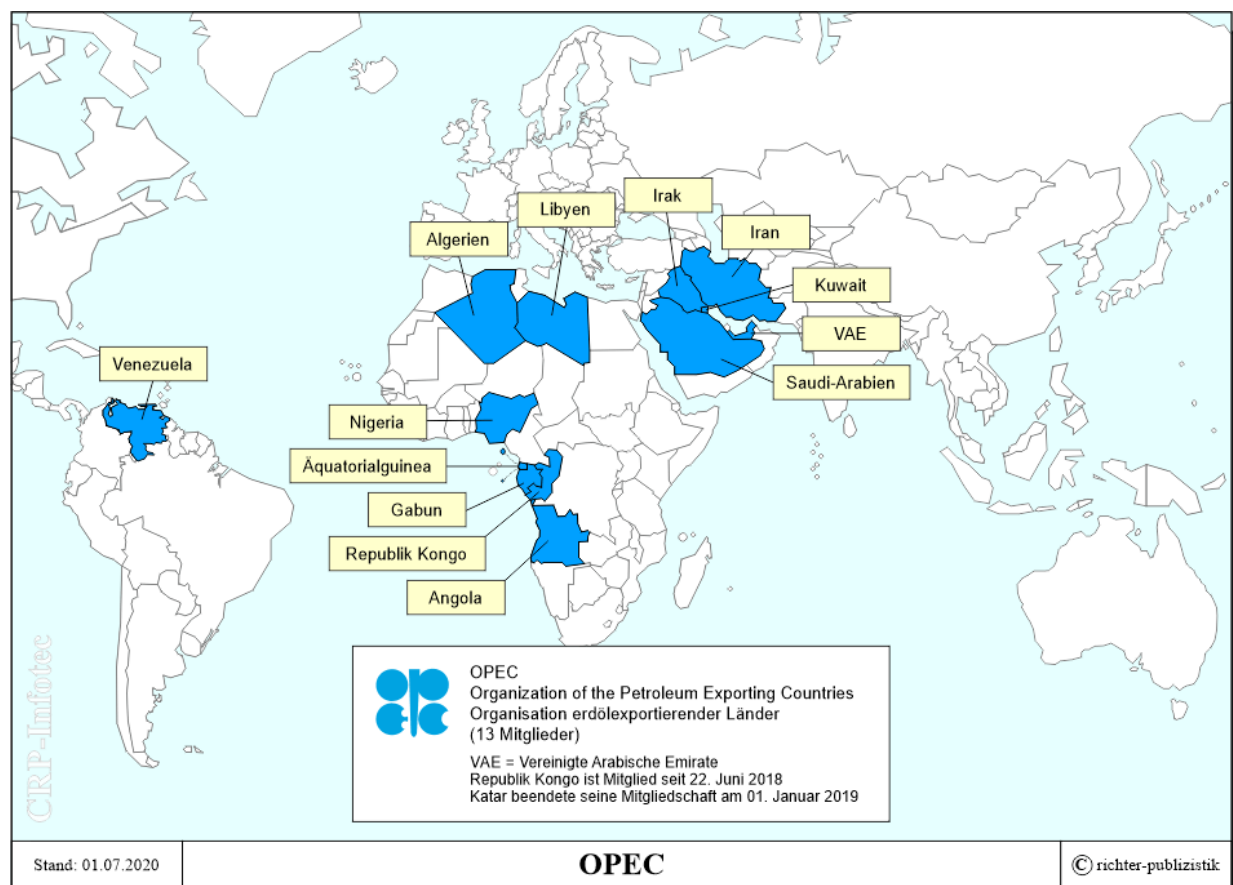
Meer informatie staat op de volgende websites:

- <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement>
- https://en.wikipedia.org/wiki/United_States%E2%80%93Mexico%E2%80%93Canada_Agreement
- <https://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/nieuws/usmca-wat-de-impact-van-dit-nieuwe-handelsverdrag-op-belgi%C3%AB>

4 OPEC, wijzigende leden

Organisation of Petroleum Exporting Countries (OPEC) telt in 2020 nog maar dertien leden. Ecuador en Qatar beëindigden het OPEC-lidmaatschap in 2019 en Ecuador begin 2020; daar waar Indonesië dat al in 2016 deed. Rusland werkt nauw samen met OPEC en kan als een 'plus-lid' beschouwd worden. President Trump oefende de voorbije jaren, voornamelijk via Saudi-Arabië, druk uit op de OPEC om Iran en Venezuela uit OPEC te sluiten en die omstreden regimes strenge sancties op te leggen.

Meer informatie staat op https://www.opec.org/opec_web/en/about_us/25.htm.

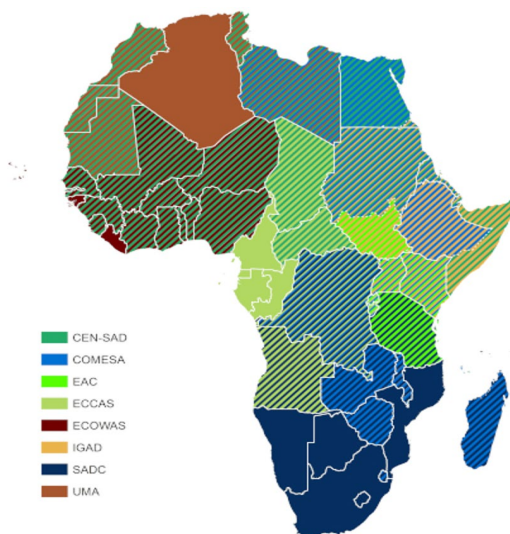
Bron: Richter-Publizistik

5 Latijns-Amerika werkt aan nauwere economische samenwerking

In Latijns-Amerika blijft de LAIA (Latijns-Amerikaanse Integratie Associatie), zoals voorgesteld op atlaskaart 181 C, verder streven naar hechtere economische banden. Daarmee hoopt de Latin American Integration Association (LAIA) of Associação Latino-Americana de Integração (ALADI) op termijn een vrijhandelszone in Latijns-Amerika te creëren. Het moet de wederzijdse regionale handel tussen de lidstaten bevorderen en trachten betere handelscondities te bekomen bij andere handelsblokken zoals USMCA, RCEP en EU.

6 Ook in Afrika is er economische samenwerking

In Afrika werkt men vanuit verschillend regionaal oogpunt aan handelssamenwerking. Naast de op atlaskaart 181 C afgebeelde ECOWAS in West-Afrika en SADC in Zuidelijk-Afrika, zijn via REC ([Regional Economic Communities](#)) onder de vleugels van de Afrikaans Unie ook EAC en IGA in Oost-Afrika, ECCAS in Centraal-Afrika, CENSAD in de Sahara-Sahel regio en de AMU in Noord-Afrika actief. Daarnaast is er in 2018 de overkoepelende African Continental Free Trade Agreement ([AFCFTA](#)) gesloten.

African Regional Economic Communities
Bron: Geospatial Information Management, ECA, 2019

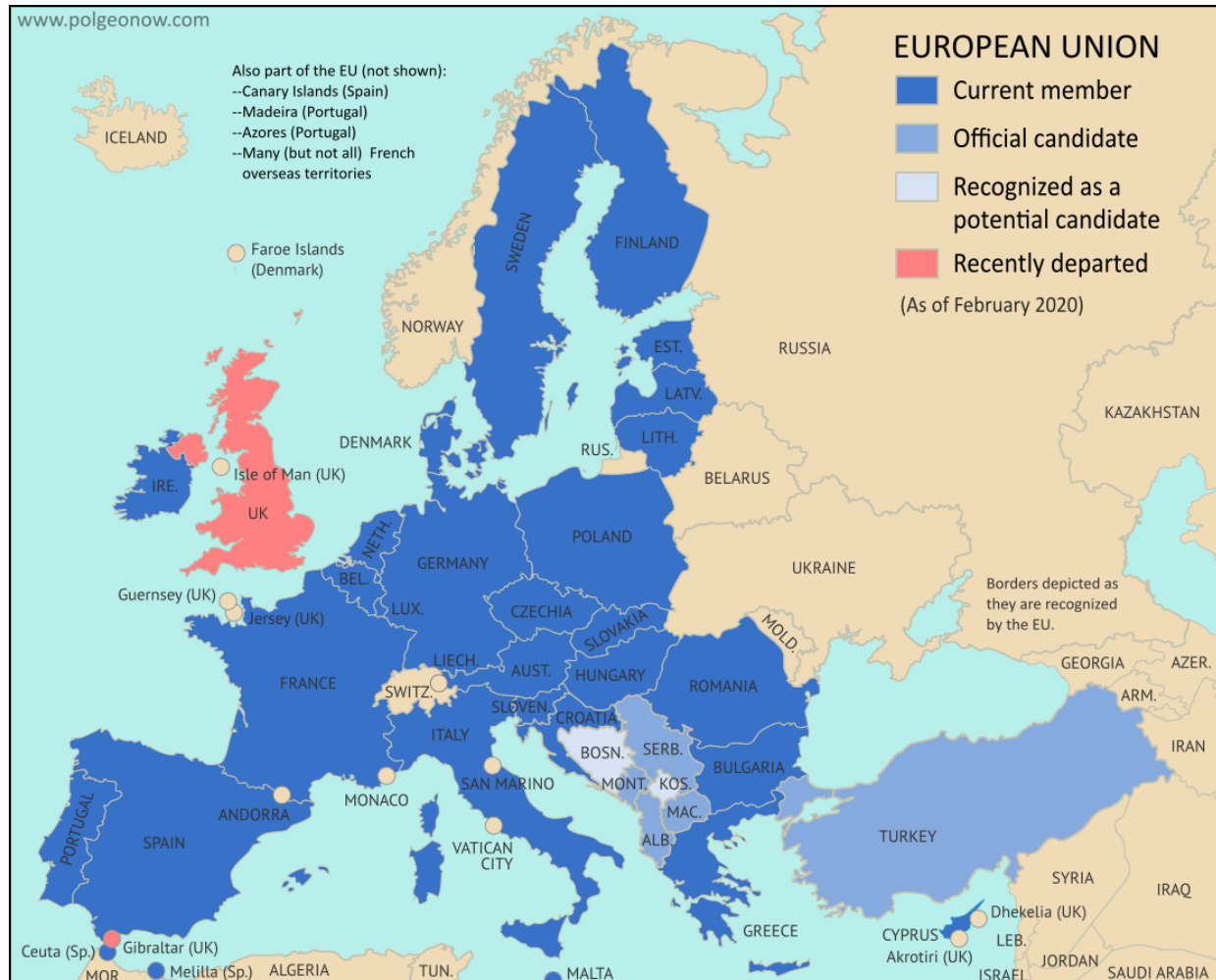

■ Ratifying parties ■ 2018, not ratified □ later/not ratified

African Continental Free Trade Area
Bron: [African Continental Free Trade Area - Wikipedia](#)

7 Kleinere EU

In Europa verlaten de Britten de Europese Unie en ziet de atlaskaart 39C van de EU er voortaan iets leger uit:

Bron: <https://www.polgeonow.com/2016/06/map-which-countries-are-in-the-eu.html>

Op bovenstaande kaart staat Servië nog als kandidaat lidstaat van de EU aangeduid. Maar recent schrapte de EU Servië als kandidaat lidstaat omdat Servië een vrijhandelsakkoord met de EAEU (Eurasian Economic Union) sloot, nadat het eerder ook al tot China toenadering zocht.

8 EAEU, het Russisch netwerk

En Rusland zoekt, naast politieke samenwerking via het GOS (atlaskaat 181 D), ook naar economische partners in de Eurasian Economic Union Area (EAEU). De EAEU is een nieuw handelsakkoord dat Rusland in 2015 sloot met Armenië, Wit-Rusland, Kazakstan en Kirgizië, met een markt van 182 miljoen consumenten. Door het akkoord met Servië maakt Rusland duidelijk dat het de EU concurrentie kan aandoen op haar oostelijke flank. Met de EAEU ontstaat een vrijhandelszone die van de oostelijke grenzen van de EU tot aan westelijke grenzen van China reikt.

Nadere informatie:

- https://nl.wikipedia.org/wiki/Euraziatische_Economische_Unie
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Euraziatische_Unie

Graphic©Asia Briefing Ltd.

Bron: <https://www.silkroadbriefing.com/news/2019/08/22>

9 G7, G8 en G20

Op atlaskaart 181 B zijn de G8 landen (G7 plus Rusland) aangeduid. Het betreft de 7 belangrijkste landen gemeten naar BBP (atlaskaart 180 A). In de media worden ze dikwijls verkeerd aangeduid als de 7 rijkste landen (atlaskaart 180 B). De G20 landen zijn de 19 belangrijkste landen, gemeten naar BBP, plus de EU. De regeringsleiders van de G7, G8 of G20 ontmoeten elkaar op intergouvernementele bijeenkomsten, waar voornamelijk actuele economische en financiële onderwerpen besproken worden. Die landen sloten geen onderlinge handelsakkoorden zoals bij de hierboven beschreven organisaties.

Meer informatie op:

- https://nl.wikipedia.org/wiki/Groep_van_Twintig
- <https://www.europa-nu.nl/id/vi19gd4s2jvw/g8>
- [Countries by Projected GDP 2020 - StatisticsTimes.com](https://www.statistics.com/countries-by-projected-gdp-2020)

Auteurs

Dirk Vanderhallen m.m.v. Arjan Goemans